

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

X. Glasba.

Kdor skusi, ta pa vé. Vidite, vse to, kar sem vam že povedal o mladinski sreči, sem z večine sam skusil, ali pa moji tovariši—vrstniki. Ej, vi ne veste, koliko veselih uric smo užili. Mnogokaj sem vam že razkazal; zdi se mi pa, da je ta-le predalček, ki ga vam sedaj-le odprem, še nekako najbolj napolnjen in natlačen s samimi radostmi. Napis mu je „glasba“,—kar pomeni petje in godbo z raznovrstnimi prituklinami. Saj iz tega predalčka je vzetih največ tistih vedril in tolažil, s katerimi nas skušajo tolažiti in razveseljevati drugi in s katerimi se tolažimo in radujemo sami. Le pomislite nekoliko, kmalu mi boste pritrtili.

Koliko velja tista prva pesmica, ki jo zna bolj ali manj dovršeno vsako detece, tega si ne upam sam razsoditi, marveč to drage volje prepuščam vaši razsodbi, saj ste tudi vi — le nikar mi ne tajite — že mnogokrat nategovali to ne sicer prelepo in preprijetno, vendar svetovno „narodno“ pesmico, ko ste najprej ustni pripravili v pravi položaj, potlej pa začeli se „kisati“ in „kremžiti“, cviliti in tuliti, jokati in plakati, pa „dreti se“ na ves glas, da se je daleč razlegalo.

Ker pa pregovor pravi, da je vsaka pesem le nekaj časa lepa, treba je prej ko prej tako „godbo“ preprečiti in nadomestiti s pošteno glasbo. In to se res kmalu posreči popolnoma, ker jih navadno več sodeluje pri tem poslu.

Najprej preljuba mama plakajoče detece rahlo položi v zibelko in poleg njega zapoje tisto staro in vendar vedno novo detinsko pesmico: „Ajaj, ajaj...“ in solzice se urno pozgubé, spanček hitro vse poravna. Pa mama ne morejo vsemu kaj; ob drugi priliki izročé detece njegovi nekoliko večji sestrici v varstvo. In glejte, kako spretno je zna razvedrovati. Najprej gledata podobice, a oči se kmalu naveličajo, ne pa tako hitro ušesa, ki strmeč poslušajo raznovrstno „godbo“: nekaj časa mu bobna s prsti po okencu, potlej začne rahlo razbijati ob steklenico, da se sliši, kakor bi zvonilo, nato začne z dlanmi in komolci tleči ob mizo, da odmeva, kakor da bi konj tekkel po cesti ali kakor da bi mlatiči mlatili na podu; takih in enakih glasov zna še veliko izvabiti, da bi še bolj razveselila že itak veselo dete.

Konečno, ko se naveličata že vsega drugega, seže dobra sestra še po „trikotnik“, ki je iz trdega jekla nalašč za to narejen, da nanj „pritrkavajo“ mali razposajenčki. In kaj si še izmisli prebrisana sestra? Na dve nitki obesi to priprosto „godalo“, in na vsako uho mora pritisniti jeden konec in sestra začne s paličko nabijati: oj, kako sedaj močno in glasno doni in zvoní, prav kakor veliki zvon v zvoniku!

Pa sestra ni sama; pridruži se ji polagoma še več drugih, ki hočejo z godbo razveseliti malega ljubljénčka: od strica je dobil lončeno piščalko, od tete konjička, ki pišče; boter mu je kupil kositarjevo trobentico, botrica pa pisan boben; dedek pa mu je iz sejma prinesel celo — glejte no — orgljice.

To vam je bil praznik, ko jih je dobil v last. Kot bi nebeški krilatci peli, tako se mu je zdelo. Kako mu je ugajalo mogočno brnenje, a hkrati mило in jasno zvenčanje!

Ko se pa naš milček postavi na lastne noge, mu nič več ne ugaja le kupljena roba, marveč rabi najrajše lastne izdelke. V pomladi dela iz vrbovine

raznovrstne piščalke ter pišče, da odmeva hrib in log. Ko pa vrbovje ni več možno, napravi si iz bezgove cevi celo „klarinet“; ob koncu prireže cev na pošev, pripravna na to odprtino tenko trščico in jo pritrdi z nitjo tako, da je le na vrhu nekoliko prostora mej trščico in cevni robom; ob strani pa ji izluknjá prebiralnice in izgotovljeno je dokaj umetno godalo domačega

pridelka. S takim pa že ne sme več ostati vedno na tleh; na visok porobek se spravi, da vesela godba odmeva dalje „v širno plan.“

Naš mladi umetnik zna pa tudi na travco piskati in na hruškovo pero žvižgati in še marsikaj drugega, da lahko sam sebi in drugim dela kratek čas.

Tako ljubko godbo iz mladih dnij si lahko v poznejših letih mnogo-
vrstno izpopolni vsakdo, komur je sreča tako mila, da se more po višjih
šolah izobraževati. Na vrsto pridejo gosli, citre, glasovir, orglje . . . oj, koliko
radosti tičī v le-teh besedah!

Najlepše in najplemenitejše godalo nam je pa podaril Bog sam, namreč sposobnost za petje. Ako premišljam, koliko najlepšega in najnedolžnejšega veselja mi je že petje provzročilo v življenju, si kar ne morem misliti, kako bi bilo možno še veseliti se v naši solzni dolini, ko bi prenehalo vse petje na svetu. Lepo petje tako slovesno poveljuje službo božjo, priprosta pesmica kratkočasi pastirčka na samotnem pašniku, pošteno petje ohranja sleherno družbo pri dobri volji, in kaj bi bile javne veselice in svečanostne slovesnosti brez lepo ubranega petja!

Bodite, mladi moji prijatelji, Bogu hvaležni za ta neprecenljivi dar. Pridno ga izobražujte ter radi prepevajte naše mile pesmi; toda vselej le samo poštene, nikdar ne umazanih in nečednih! Za vsako veselje, še prav posebno pa za petje vam veljaj svetega apostola opomin: „Veselite se, a veselite se v Gospodu!“

Tri pravljice.

(Svojim prijateljem spisal A. D.)

3. Pravljica o starem Kozmi.

Stari Kozma je bil slep starček, ki je posedal dan za dnem na širokem pragu štacunarjeve hiše ter prosil miloščine. Bele mreene so prepregale njegove oči in globoko na prsi se mu je vila siva brada. V roki je držal klobuk in vanj so metali usmiljeni ljudje svoje darove.

Vrvarjev Ivan je šel nekoč iz šole in ugledal je starčka, ki je sedel na pragu kakor po navadi. Ivan je pobral na cesti velik kamen in se je približal Kozmi.

„Náte, Kozma, — kos kruha!“

In položil je kamen v Kozmov klobuk.

Kozma se je hotel zahvaliti, a ko je vzel kamen v roko, spoznal je, da se je Ivan norčeval iz njega.

„Oj, tí hudobni otrok tí!“ zaklical je za njim. „Ali se ne bojiš Boga, da bi za kazen tudi tebi ne dal kamena namesto kruha?“

Ivan je hitel domov in žal mu je bilo svojega zlobnega dejanja. Zvečer ni mogel zaspati in mučile so ga hude sanje.

Sanjalo se mu je, da tava in tava po zapuščenih potih, po sami neskončni pustinji. Vse naokrog samo kamenje in ničesar drugega. Utrujen je bil, da je komaj še pomikal noge, a gnalo ga je vedno dalje in dalje. Lačen je bil, da se mu je delalo temno pred očmi; kakor v megli je videl pred sabo najslastnejše jedi, toda kadar je iztegnil roko za njimi, prijel je za mrzlo kamenje. Oh, samo skalovje in kamenje, kolikor daleč je segal njegov pogled! Niti jedna sama jagoda ni rastla ob poti, nobenega drevesa ni bilo, da bi videl sad na njem. In Ivan je hitel naprej in glad ga je mučil vedno